

"La cultura és l'únic capaç de salvar-nos"

El periodista **Esteve Plantada** (Granollers, 1979) és el responsable de posar en marxa el nou Congrés de Cultura Catalana. Inspirat i impulsat per la Fundació hereva del Congrés dels anys setanta, aspira a generar un nou moviment que repensi el país des de la cultura. Parlem amb el seu director sobre els reptes i objectius que es plantegen.

Text **Xavier Puig i Sedano** @xavierps7
Fotos **Laura Tapiolas** @lauratapiolas

L'han proposat com a director del nou Congrés de Cultura Catalana. Com entoma aquesta tasca?

—Amb una barreja d'entusiasme i vertigen. És un repte molt gran aglutinar tot el que es proposa, que arribi a bon port i aconseguir que hi hagi un impacte a la societat catalana per generar noves inquietuds, espais i il·lusions. Ara estem en un moment molt complicat.

—Per què ara?

—És un moment de molta complexitat. Tenim una crisi transversal, a escala global i local. Això fa que hi hagi una necessitat de repensar-nos col·lectivament. Agafem molt del Primer Congrés aquesta idea de capil·laritat i col·lectivitat. I quan parlo de col·lectiu i de país, parlo de Països Catalans; si no, no té cap sentit. La cultura és l'únic efectiu davant de tots aquests reptes que tenim. La cultura és l'únic capaç de salvar-nos i l'únic que pot ser un punt de partida de prou consens per començar a construir coses. És el ciment més sòlid que tenim. Vol ser un moviment de regeneració. Estem molt trinxats. Venim d'uns temps polítics molt durs amb la via de la política de partits molt esgotada. Hi ha molta gent que se sent perduda en la immensitat. Necessitem aglutinar, crear espais d'optimisme i empatia, i regenerar-nos.

—Els reptes són els mateixos que als setanta?

—No. L'essència és la mateixa, però els reptes són molt diferents. Per exemple, ara tenim sobre la taula el canvi climàtic i la transició energètica. També, els Països Catalans tenim molts reptes comuns amb la pressió sobre el territori. I també en l'àmbit lingüístic. El teníem també als setanta, però amb uns condicionants que eren impensables en aquell moment. Per exemple, com ens posicionem al món, com incidim en el magma de les xarxes i Internet. També l'ús lingüístic. Només cal veure com a Twitter hi ha un xup-xup sobre model, presència, impacte... Compartim alguns reptes, però amb estils i necessitats diferents.

—Agafen el mateix nom que el congrés dels setanta. Els fa por que agafi un to nostàlgic?

—Crec que en aquest cas la nostàlgia és bona. És provocada per un bon record i recrear-s'hi és dolent. Però, crec que l'espurna aquesta... D'encà que vaig entrar a organitzar això, el que més m'ha impactat és la reacció de la gent que va viu-

re el Congrés. Ha estat de pell de gallina i ens diuen com és de necessari que n'hi torni a haver un. Aquest punt de nostàlgia, per a mi, és empoderador i un punt refrescant. I més després d'uns moments en què tot té un punt tèrbol i depressiu, allò genera un punt de consens. Agafo la nostàlgia en un sentit positiu. Els que no el vam viure —jo vaig néixer després— n'han sentit a parlar o tenen un referent o n'han llegit. Hi ha un sentiment d'anar-hi a totes. No ens hem de deixar empoderar per la visió de recreació. Hem de fer una cosa totalment nova, que també interpel·li les generacions joves. Aquest nou Congrés, els resultats, no és per a la gent que ara té seixanta anys. Ha de ser un marc per a la gent que ara en té vint o trenta.

—Com pensen interpel·lar aquesta gent? Són generacions per a les quals, potser, les paraules Congrés de Cultura Catalana no volen dir res.

—L'única manera que veig és parlant amb aquesta gent i explicant el projecte. Fent un projecte absolutament obert, que treballi des de l'horitzontalitat i la capil·laritat. I que sigui atractiu, fresc, que aportï coses noves. És una de les coses més crucials per als patrons de la Fundació del Congrés de Cultura Catalana, que són els que encenen la metxa. La gent jove s'ha de fer seves les propostes. Tenen moltes coses a aportar. Hem de ser capaços que l'esdeveniment tingui un gran impacte i serveixi per recuperar l'autoestima col·lectiva. Aquí els joves són essencials.

—Quin serà el funcionament del Congrés? Què n'ha d'esperar la gent?

—El model és el gran Congrés dels setanta. Està per definir. Però ho farem a través de l'horitzontalitat i la capil·laritat. Aquell model es va basar en moltes accions arreu del territori, moltes ponències, i una part més performativa. Això s'ha de començar a construir. Volem un esdeveniment que duri un any i mig o dos, però amb un gran impacte.

—És més important el com que les conclusions?

—Les dues coses. El com serà importantíssim, perquè recosirà moltes coses. Ara tenim una mena de regnes de taifes, està tot atomitzat i polaritzat. Proposem un espai per recosir això. El que és molt important també, però jo no sé què serà. Del Primer Congrés en van sortir moltes co- →

→ ses. La idea és que en surtin nous projectes, iniciatives empresarials en pro de la cultura, la llengua i la cohesió. Que en surtin nous actors. Hi ha d'haver un relleu. El Congrés és important per presentar nous actors. Estem farts de veure algunes cares. Cal facilitar l'accés de les noves generacions als llocs de decisió. Que sigui una obertura, un canvi de guàrdia, amb mirada llarga.

—Com pensen vincular en aquest procés de participació aquelles persones migrades o filles de migrants que no se senten directament interpel·lades pel concepte cultura catalana?

—Volem que hi hagi transversalitat i màxima inclusió. Aquest sector de la població hi ha de ser. Estem interpel·lant la societat catalana. És un projecte de societat catalana i aquesta gent en forma part. No sé com ho hem de fer, però hi han de ser.

—Han dit que faran actes arreu dels Països Catalans. Com volen treballar la interrelació entre els diferents territoris?

—Ara mateix el Congrés és una idea. Estem a l'inici. Tenim clar què ha de ser, però la manera de com ho fem possible l'anirem trobant. Tenim diàleg amb Acció Cultural del País Valencià i l'Obra Cultural Balear. A banda, amb persones amb les quals estem fent un treball de visualització de diferents agents que intervenen al debat públic. Ho farem parlant amb aquesta gent. Un cop tinguem moltes aliances i moltes sensibilitats, començarem a dir com treballarem això en xarxa. Som conscients que el procés ha fet que

les relacions entre Països Catalans o el concepte hagi quedat refredat o en dubte. Semblava, des de València i Balears que el procés exclouia algunes sensibilitats. Ha pogut semblar això. Hi ha gent que ens ho ha manifestat. Com recosim? És important cohesionar el territori. Ho farem parlant amb la gent.

—Anna Oliver, presidenta d'Acció Cultural al País Valencià, deia en un article d'EL TEMPS que no era el moment de fer "un revival" del Congrés. Han canviat el plantejament ara que hi han parlat?

«HEM DE SER CAPAÇOS QUE L'ESDEVENIMENT SERVEIXI PER RECUPERAR L'AUTOESTIMA COL·LECTIVA»

—Hem parlat amb molta gent i hi ha diverses sensibilitats. Hi ha qui ho veu més oportú i qui ho veu menys oportú. Però, a la gent que veu necessari els apel·lem a construir junts el discurs. No tothom reacciona igual. Amb gent de les Illes també hem tingut converses per veure com els ho podem fer atractiu. Tenim una mirada principatina i el melic del món és Barcelona i a vegades això anorrea la resta de sensibilitats. Quan ens diuen que anem amb compte, que cal fer-ho més atractiu, doncs ho parlem i ho fem. Fem-ho atractiu tots junts. Volem que sigui un moviment empàtic, per aglutinar el màxim de gent. •